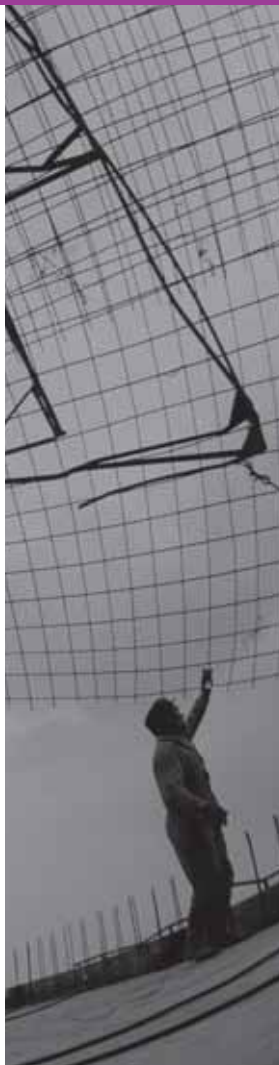


2009 m. metinė ataskaita

Santrauka

Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra



Svarbiausia 2009 m. veikla

Visoje Europoje 2009-ieji buvo ekonomikos krizės metai, kai daugelis valstybių visomis išgalėmis stengėsi įveikti ūkio nuosmukį, o nedarbo lygis vis kilo. Šiuo sunkiu metu Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra (toliau – agentūra) ir toliau pabrėžė darbuotojų saugos ir sveikatos svarbą sėkmingam verslo organizavimui..

2009 m. svarbiausi agentūros įvykiai buvo Europos įmonių apklausa apie naujai kylančią riziką (ESENER), Saugios darbo vietos kampanija, skirta rizikos vertinimui, visoje Europoje vykdyta viešosios nuomonės apklausa darbuotojų saugos ir sveikatos tema, nuotraukų konkursas ir apdovanojimas už geriausią filmą saugią darbo vietų tema.

INFORMACIJOS RINKIMAS IR ANALIZĖ

Europos rizikos stebėjimo tarnyba

2009 m. baigta rinkti duomenis rengiantis dideliame agentūros projektui [Europos įmonių apklausa apie naujai kylančią riziką \(ESENER\)](#). Šioje apklausoje pateikiama reali dabartinė informacija, gauta iš Europos organizacijų, rodanti, kaip minėtos organizacijos sprendžia problemas, susijusias su kylančia darbuotojų saugos ir sveikatos (DSS) rizika (ypač psichosocialine rizika, pavyzdžiui, stresu, smurtu ir priekabiavimu), ir kas skatina gerai valdyti DSS arba kas tam trukdo, – ši informacija politikos kūrėjams ir įmonėms yra esminė. Tai pirmas kartas, kai tokia Europos masto apklausa atlikta įmonių lygmeniu. Pirminiai apklausos rezultatai paskelbti 2009 m. lapkričio mėn. vykusiame agentūros rizikos vertinimui skirtos Saugios darbo vietos kampanijos baigiamajame renginyje, o visi galutiniai rezultatai bus paskelbti 2010 m. birželio mėn. vyksiančiame Ispanijos pirmininkavimui ES Tarybai skirtame renginyje.

2009 m. Europos saugos ir sveikatos darbe agentūros Europos rizikos stebėjimo tarnyba (ERO) pradėjo *Prognozių projektą (Foresight Project)*, kuriuo siekiama pažvelgti ir į ne taip akivaizdžiai matomą riziką. Žvelgiant į 10 metų perspektyvą, politikos kūrėjams *Prognozių projektu* bus pristatyti galimi ateities scenarijai, o minėtas projektas jiems padės imtis priemonių siekiant sumažinti darbo vietoje kylančios naujos rizikos tikimybę. Pirmajame *Prognozių tyrime*, kuris pradėtas 2009 m. paskelbus konkursą, analizuojamas aktualus klausimas dėl naujai kylančios rizikos darbo vietoje, susijusiose su ekologija.

Paskelbta ataskaita [Ekspertų prognozė dėl naujai kylančių cheminės rizikos veiksnių darbuotojų saugai ir sveikatai](#), kuri buvo paskutinė iš keturių pagrindinių ERO ataskaitų dėl naujai kylančios rizikos, kuri paskelbta po ataskaitų apie psichosocialinius, fizinius ir biologinius rizikos veiksnius.

Visomis šiomis ataskaitomis kartu siekiama nustatyti žinių lygį šiose pagrindinėse DSS srityse. Ataskaitoje dėl cheminių medžiagų, kurioje pateikiamos ekspertų iš visos Europos nuomonės, nurodyti konkretūs susirūpinimą keliantys klausimai, susiję su tam tikromis medžiagomis ir jų poveikiu. Kaip ir kitų ataskaitų atveju, minėta ataskaita yra papildomų tyrimų ir diskusijų ataskaitos taškas.

Taip pat parengta literatūros apžvalga tema *Techninė priežiūra ir DSS*, kuria siekta paremti agentūros 2010–2011 m. Saugios darbo vietos kampaniją, kurioje daugiausia dėmesio skiriama techninei priežiūrai. Apžvalgoje pirmą kartą išsamiai parodoma padėtis, susijusi su technine priežiūra atliekančių darbuotojų darbo sąlygomis, ir joje pirmą kartą nustatyta, kad didelė dalis Europos darbo vietose įvykstančių nelaimingų atsitikimų yra susiję su technine priežiūra.

Vykdam agentūros projektą *DSS skaičiais*, kuriuo siekiama suteikti faktinį nelaimingų atsitikimų darbo vietoje ir ligų Europoje pagrindą prevencijai, paskelbta ataskaita [DSS skaičiais: stresas darbe. Faktai ir skaičiai](#), kurioje pateikti bendri Europos šalių statistiniai duomenys ir moksliniai tyrimai.

Taip pat pradėta literatūros apžvalga vykdam projektą *Dirbančios moterys* – joje aptariami DSS klausimai, atsižvelgiant į Europoje didėjančių dirbančių moterų skaičių.

Projektas *NAUJOJI DSS ERA*, kuriuo siekiama stiprinti DSS srities mokslinių tyrimų koordinavimą Europoje, sulaukė pirmojo bendro jame dalyvaujančių organizacijų įvertinimo darbe patiriamo streso tema.

2009 m. baigta literatūros apžvalga tema [Žmogaus ir mašinos sąveika kaip naujai kylanti rizika](#), kurioje plėtojamas ERO ataskaitoje nagrinėtas kylančios fizinės rizikos klausimas ir pabrėžiama ergonominio dizaino svarba.

Kitoje literatūros apžvalgoje tema [Valytojų profesinė sauga ir sveikata](#) aptariama rizika, su kuria susiduria valytojai; tai pirmasis tokio pobūdžio tyrimas, atliktas ES lygmeniu. Agentūra surengė seminarą, kuriame dalyvavo suinteresuotieji asmenys ir tyrėjai, jame aptartos minėtos apžvalgos išvados ir nutarta, kokių veiksmų galima imtis siekiant pagerinti šios mažai dėmesio sulaukiančios darbuotojų grupės saugą ir sveikatą.

Naujoje ataskaitoje [Tiriamoji apklausa apie kancerogenų, mutagenų ir reprodukcijai toksiškų medžiagų poveikio ribines vertes ES valstybėse narėse](#) apžvelgiamos įvairiose ES valstybėse narėse naudotos sistemos, kuriomis buvo nustatomos pavojingųjų medžiagų poveikio darbo vietoje ribinės vertės.

Ataskaitoje [Darbo inspekcijų strateginis planavimas darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais](#) aptariamos DSS temos, kurias darbo inspekcijos mokslinių tyrimų ir geresnio informavimo požiūriu laiko prioritetinėmis. Darbo inspekcijos atlieka svarbų vaidmenį gerindamos darbuotojų saugą ir sveikatą ir vis daugiau dėmesio skirdamos naujai kylančios rizikos numatymui, apibūdinimui ir prevencijai.

Informacija apie darbo aplinką

Informacijos apie darbo aplinką skyrius tiria ekonomines paskatas tam, kad šioje srityje dirbančioms organizacijoms galėtų suteikti kokybišką informaciją. Daugelis vyriausybių ir draudimo bendrovių norėtų taikyti geresnes skatinimo schemas, bet joms reikia informacijos apie tai, kaip tai daryti ir kurie modeliai yra veiksmingi. Šia tema surengtuose dviejuose ekspertų praktiniuose seminaruose buvo parengtos ataskaitos išvados.

Igyvendinant projektą [Sveikatingumo darbo vietoje stiprinimas](#), kuriuo tiriamos darbdavių pastangos raginti savo darbuotojus sveikai gyventi, atlikti [Sveikatingumo stiprinimo transporto sektoriuje](#) rezultatų tyrimai ir [Psichinės sveikatos stiprinimo sveikatos priežiūros sektoriuje](#) rezultatų tyrimai, taip pat ir jaunų darbuotojų psichinės sveikatos puoselėjimo ir sveikatingumo stiprinimo darbo vietose atvejų studijos.

2009 m. buvo parengtos dvi DSS klausimų integravimo į švietimą ataskaitos. Pirmoji, pavadinta [DSS mokyklos programoje: valstybių narių reikalavimai ir veikla](#), yra pirma išsami ataskaita, kurioje apžvelgiama, kaip ES valstybės narės į savo nacionalines mokyklų programas įtraukė mokymą apie DSS ir rizikos valdymą. Antroje ataskaitoje, pavadintoje [Jauniems darbuotojams kylančios rizikos prevencija: prevencijos politika, programos ir patirtis darbo vietose](#), pateikiami gerosios praktikos, kaip jaunos darbuotojus apsaugoti nuo rizikos, pavyzdžiai.

Vienas iš rizikos vertinimui skirtos Saugios darbo vietos kampanijos rezultatų – nemokama [internetinė interaktyvi rizikos vertinimo \(IRV\) priemonė](#), skirta mikroįmonėms ir mažosioms įmonėms, šiuo metu dar kuriama. Be to, interneto svetainėje pateikiama išsami duomenų bazė, į kurią suvesti kontroliniai klausimynai, vadovai ir kitos rizikos vertinimo priemonės, naudojamos visoje Europoje.

Ataskaitoje [Rizikos prevencija praktikoje. Geroji rizikos vertinimo praktika](#) surinkti veiksmingo rizikos vertinimo pavyzdžiai, kurie buvo įvertinti Gerosios praktikos apdovanojimuose, surengtuose 2008–2009 m. Saugios darbo vietos kampanijos metu.

Ataskaitoje [Profesinės rizikos vertinimas, šalinimas ir reikšmingas sumažinimas](#) aptariami atvejai iš daugybės darbo vietų, kurie rodo, kaip rizikos vertinimo procesas leido nustatyti riziką ir sėkmingai ją pašalinti arba žymiai sumažinti.

Ataskaitoje [Darbuotojų įvairovė ir rizikos vertinimas: kaip užtikrinti, kad būtų vertinama visiems darbuotojams kylanti rizika](#) pabrėžiamas visapusiško rizikos vertinimo poreikis, kad vertinant ir valdant riziką būtų atsižvelgta į darbuotojų įvairovę.

Taip pat buvo baigta daugybė kaulų ir raumenų sistemos pažeidimų prevencijos [žemės ūkyje](#) atvejų studijų.

2009 m. pradėtas projektas, kuriuo siekiama nustatyti gerąją praktiką valdant DSS riziką kelių transporto srityje.

Agentūra taip pat tęsė savo pradėtą darbą siekdama visą savo interneto svetainės skyrių, kuriame pateikiamos nuorodos į [DSS reglamentuojančius Europos Sąjungos teisės aktus](#), padaryti patogesnį vartotojams.

2009 m. buvo parengta daug įvairios medžiagos, skirtos rengiamai [saugiai techninei priežiūrai skirtai Saugios darbo vietos kampanijai](#), įskaitant kampanijos vadovą, informacinius biuletenius, pristatymus, plakatus ir lankstinukus, gerosios praktikos pavyzdžius ir animacinį filmą, kuriame vaizduojamas populiarus animacinis veikėjas Napo.

INFORMACIJOS SKLAIDA, KAMPANIJŲ ORGANIZAVIMAS IR REKLAMAVIMAS

2009 m. buvo antri ir paskutiniai metai, kai agentūra vykdė savo itin sėkmingą [Saugių darbo vietų kampaniją, skirtą rizikos vertinimui](#), kuris yra sveikatos ir saugos valdymo kertinis akmuo. Šioje kampanijoje, kuri yra didžiausia šiuo metu pasaulyje tokio pobūdžio kampanija, dalyvavo rekordinis skaičius žmonių iš visų ES valstybių narių ir kitų šalių. Visoje ES išdalyta daugiau kaip du milijonai egzempliorių medžiagos su informacija apie šią kampaniją.

Kampanijos veikloje dalyvavo 43 žinomos Europos organizacijos, kurios buvo [oficialios kampanijos partnerės](#).

[Gerosios praktikos apdovanojimuose](#), surengtuose per minėtą kampaniją, už nuopelnus apdovanotos organizacijos, kurios ypač prisidėjo skatindamos rizikos darbo vietose vertinimą.

Agentūra kartu su visais savo ryšių punktais organizavo šią Europos kampanijų pagalbinę veiklą nacionaliniu lygmeniu: 101 nacionalinių partnerių ir suinteresuotų šalių susitikimą, 14 renginių žiniasklaidos atstovams (spaudos konferencijas, žurnalistų (ekspertų) apskritojo stalo diskusijas), tris radijo laidas, į kurias klausytojai skambina ir dalyvauja laidoje, parengė 21 nacionalinį naujienų pranešimą ir 20 profesionalių straipsnių.

Taip pat buvo atliktas per kampaniją vykdomos veiklos, dviejų metų kampanijos modelio ir EKPP kampanijos paramos mechanizmo veiksmingumo vertinimas. Apskritai 2008–2009 m. [Saugių darbo vietų](#) kampanija buvo viena sėkmingiausių; esama daug duomenų, kad vykdant šią kampaniją pagerėjo informavimas apie rizikos vertinimo svarbą (ir jos vertinimo būdus) ir, kad ši kampanija turėjo ir kitų teigiamų padarinių.

[2009 m. spalio mėn. surengta Europos darbuotojų saugos ir sveikatos savaitė](#) buvo svarbiausias kampanijos renginys, jo metu buvo suorganizuota daugybė konferencijų, seminarų ir mokymo sesijų.

Kampanija užbaigta [Europos aukščiausiojo lygio susitikimu, skirtu rizikos vertinimui ir MVJ](#), – renginiu, kurį rėmė ES Tarybai pirmininkaujanti Švedija, Ispanijos vyriausybė ir Baskų regiono vyriausybė. ES politikos kūrėjai, socialiniai partneriai ir svarbiausi saugos ir sveikatos ekspertai susirinko aptarti per kampaniją iškeltų klausimų.

Pirmą kartą į kampanijos pabaigos renginio programą įtraukta [Tinklo diena](#), per kurią agentūros partneriai iš visos Europos, pirmiausia iš ryšių punktų, turėjo puikią progą susirinkti ir pasidalyti mintimis bei profesine patirtimi.

2009 m. agentūra, vykdydama informuotumo didinimo veiklą, surengė [Visos Europos visuomenės nuomonės apie darbuotojų saugą ir sveikatą apklausą](#), kuria buvo siekiama sužinoti, ką Europos darbuotojai mano apie savo darbo sąlygas. Remiantis tyrimo rezultatais, daugelis Europos piliečių susirūpinę, kad dabartinė ekonomikos krizė gali neigiamai paveikti darbuotojų sveikatą ir saugą, o dėl to kiltų grėsmė teigiamiems poslinkiams, kurie, kaip teigia apklausos dalyviai, įvyko per pastaruosius penkerius metus. Iš esmės 6 iš 10 europiečių tiki, kad dėl pasaulinio ekonomikos nuosmukio pablogės darbo sąlygos, ypač tos, kurios susijusios su sveikata ir sauga.

[Europos nuotraukų konkursui](#) pateikta daugiau kaip 1 600 nuotraukų, kurias atsiuntė 800 dalyvių iš visos ES. Fotografų prašyta nuotraukose pateikti savo interpretacijas tema *Kaip jūs įsivaizduojate saugą ir sveikatą darbe?*

2009 m. agentūra Leipcigo tarptautiniame dokumentinių ar animacinių filmų festivalyje pirmą kartą parėmė [apdovanojimą už geriausią filmą darbo vietos tema](#). Apdovanojimas atiteko filmo „A Blooming Business“ („Žydintis verslas“) kūrėjui Nyderlandų režisieriui Ton Van Zantvoort. Šiame filme parodoma, kokios pavojingos ir kenksmingos darbo sąlygos globalizuotoje gėlių pramonėje.

Reklaminė veikla taip pat apėmė žurnalistų vizitų pas *Gerosios praktikos apdovanojimų* laimėtojus organizavimą, agentūros vaizdo įrašų kūrimą ir daugelio kitų DSS renginių organizavimą.

Tai, kad jau daugelį metų žiniasklaida stebi saugos ir sveikatos darbe agentūros veiklą, rodo, jog ji labai domisi šios agentūros veikla – spaudoje pasirodė 2 260 pranešimų apie agentūrą.

2009 m. žengti pirmieji žingsniai kuriant naują ryšių partnerystę, kuri apims agentūros darbą su Europos Komisijos Įmonių ir pramonės generaliniu direktoratu ir jo įkurtu Europos verslo ir inovacijų tinklu (EEN), norint pasiekti MVĮ ir pirmiausia perduoti joms informaciją apie DSS.

2009 m. interneto erdvėje sukurtas naujas agentūros tinklaraštis (*blog'as*), atliktą vartotojų apklausa, atlikti agentūros interneto svetainės bandymai, ir ji palyginta su panašių organizacijų interneto svetainėmis. Be to, jau trejus metus agentūra naudoja *Google AdWords* paieškos sistema.

TINKLO PLĖTRA

Agentūra ir toliau savo veiklos strategiją derino su kitomis DSS organizacijomis. Ji taip pat rinko duomenis, kad galėtų įvertinti savo veiklos poveikį, ir toliau stiprino savo bendradarbiavimą su tarptautiniais partneriais (pirmą kartą ji bendradarbiavo ir su kai kuriomis Europos kaimynystės politikoje dalyvaujančiomis šalimis).

ŽVILGSNIS Į 2010 M.

2010 m. agentūros veikla apims *Prognozų projekto* įgyvendinimą: pirmajame jo etape bus tiriami socialiniai-kultūriniai, ekonominiai, politiniai, techniniai ir aplinkos veiksniai, lemiantys darbo vietų ekologijos srityje pokyčius.

Šiais metais taip pat bus atliekama literatūros apžvalga ir bus rengiami pranešimai nanotechnologijų, darbuotojų dalyvavimo, kaulų-raumenų sistemos pažeidimų ir

psichosocialinės rizikos poveikio, smurto ir priekabiavimo, sveikatos ir saugos rizikos, su kuria susiduria savarankiškai dirbantys asmenys, temomis. Taip bus siekiama paremti Saugios techninės priežiūros kampaniją.

2010 m. birželio mėn. dalyvaujant ES Tarybai pirmininkaujančiai Ispanijai žiniasklaidoje bus oficialiai pristatyti Europos įmonių apklausos rezultatai dėl naujai kylančios rizikos (ESENER), kurie rengiami po kovo mėn. Europos Parlamente vykusio trumpo pasitarimo. Ataskaita, kurioje bus pateikiami pirminiai rezultatai, bus paskelbta birželio mėn., taip pat bus sukurta internetinė žymėjimo priemonė, kuri padės analizuoti apklausos duomenis. Šiai antrinei analizei bus skirtos ir keturios ataskaitos.

Agentūra vykdys bandomuosius projektus, kuriais bus bandoma pagrįsti internetinės interaktyviosios rizikos vertinimo priemonės (OiRA) sklaidos strategiją; tai bus atliekama dirbant su partneriais ir siekiant sukurti konkrečiam sektoriui būdingas nacionalines priemones.

Ekonominių paskatų ataskaitoje bus pateikti naujausi duomenys apie visoje Europoje taikomus įvairaus pobūdžio bandymus paskatinti organizacijas (pavyzdžiui, taikant mažesnes draudimo įmokas ir mažesnius mokesčius) gerinti DSS.

Vykdam darbuotojų sveikatingumo stiprinimo projektą rengiami du informaciniai biuleteniai, atvejų studijų ataskaitos apie jaunų darbuotojų profesinės sveikatos stiprinimą ir darbuotojų psichinės sveikatos stiprinimą.

Taip pat bus pradėta veikla siekiant apibrėžti 2012–2013 m. kampanijos, kuri bus skirta vienai iš visiems rūpimų Bendrijos strateginių temų – rizikos prevencijos skatinimui, kaip esminiam Europoje taikomam būdai siekti geresnės darbuotojų saugos ir sveikatos, apimtį.

Daugiausia pastangų reklamuoti 2010–2011 m. Saugių darbo vietų kampaniją, skirtą saugiai techninei priežiūrai, bus dedama rengiant ES partnerių susitikimą, per kurį ši kampanija bus pristatyta galimiems partneriams, oficialiai pradedant kampaniją balandžio 28 d., ir spalio mėn. vyksiančiuose Europos darbuotojų saugos ir sveikatos savaitės renginiuose.

Bus platinama daug kampanijos medžiagos ir, norint pagerbti organizacijas, kurios taiko novatoriškus būdus darbuotojų profesinei saugai ir sveikatai gerinti, bus rengiamas dešimtas gerosios praktikos konkursas.

2010 m. DOK Leipcigo festivalyje ir vėl bus įteiktas apdovanojimas už geriausią filmą saugių darbo vietų tema.

Galiausiai, kadangi Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra 2010 m. koordinuoja visų Agentūrų Vadovų Tinklo veiklą, ši agentūra atstovaus visoms ES reguliavimo agentūroms, ir būtent tuo metu, kai vyksta diskusijos dėl agentūrų vietos ES valdymo sistemoje.